

22. marts 2024

UPA 2024/103

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissatut siunnersuut, suliniutit suut suliniutigisinnaanerigut angajoqqaajunerup akisussaaffiullu pitsaanerulersinnissaanut aqutissiuussinnaaneq angajoqqaat amerlanerit namminneq meeqqaminnut isumaginnissinnaanerisa qaffassarnissaannut taamaaliornikkullu angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit ikilisarlugit
(Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit)

Una oqallisissiaq oqallisissiat oqimaatsut mianernartullu ilagaat. Aammalissaarli oqallisigissallugu pingaartuulluni aammalu oqallisissiaalluni, pinngitsoorsinnaanngisarput. Angajoqqaanut ajornartorsiortunut aammalu meeqqanut pisuussuteqanngitsunut tunngasuvoq. Maannamut iliuuserisatsinnit annertunermit iliuuseqartariaqarpugut angajoqqaanngortussat ikiorniarlugit. Pikkorinnerusariaqarpugut oqaluttuutissallugit, akisussaassusilimmik angajoqqaajuneq qanoq ittuunersoq. Inuit ajornartorsiortut, meeqqiortut, tapersersornissaannut pitsaanerusariaqarpugut. Aammalu pitsaanerusariaqarluta meeqqat sussuteqanngitsut pitsaanerpaamik inuuneqarnissaasa qulakkeernissaannut.

Inuiaqatigiittut ukiorpassuarni piffissaq nukiillu atorsimavagut meeqqat angajoqqaallu pitsaasumik inuuneqarnissaat anguniarlugu, ilaqutariittut pitsaasumik inuuffigisinnaasaat. Arlaannarpulluunnimmi, allatut isumaqanngilaq. Taamaakkaluortoq nikallornarlunilu ernumanarpoq isigalugit, qanoq ingerlaneri.

Meeqqammi angerlarsimaffiup avataanut inissineqartarnerinut aningaasartuutit annertuumik qaffakkiartorput. Kommune Qeqertalimmi aningaasartuutit 13,5 millioner koruuniniit 2018-imiit 19,2 millioner koruuninut 2022-imi qaffassimapput. Kommuneqarfik Sermersuumi aningaasartuutit 242,2 millioner koruuninut 2018-imiit 278,9 millioner koruuninut 2022-imi qaffassimapput. Avannaata Kommuniani aningaasartuutit 51,3 millioner koruuniniit 2018-imiit 71,1 millioner koruuninut 2022-imi qaffassimapput. Qeqqata Kommuniani Kommuni Kujallermilu ineriartorsimanerat oqaatigissallugu ajornakusoorpoq¹.

Misissuinerit siusinnerusut takutissimavaat, meeqqat inuusuttullu 750 23-vit inorlugit ukiullit angerlarsimaffiup avataanut inissineqarsimasut². 2018-imi meeqqamut ataatsimut ulloq unnuarlu inissiisarfimmiititsineq døgnumut 2.775 koruuninik akeqarsimavoq. 1 million koruunit sinnerlugit ukiumut, akillu allanngoriartornerat ilanngukkaanni, naatsorsuutigineqartariaqarpoq ullumikkut suli akisunerussasoq, tamannalumi kommunit annertoorsuarmik atuinerusimanerannit takussutissaalluni.

¹ § 37-apeqqummut 95-2023 akissut

² Døgninstitutionernes Årsberetning 2020 og Kortlægning af plejefamilieområdet i Grønland 2021, VIVE.

Tusarluarnanngilaq. Ilisimaaraara, uani qinersivimmi tassunga tunngasumik iliuusissatut pilersaarummik sanasoqarsimasoq inissiisarnerit pinaveersaartinnissaat ikilisarnissaallu siunertaralugit³. Taamaakkaluartorli isumaqarpunga, tunngaviusumik oqallinnissaq amigaatigigipput, qanorpiaq angajoqqaajunerup pitsanngortinnissaa qulakkeersinnaaneripput.

Inuup pisinnaatitaaffigaa meerartaarsinnaaneq kialluunniillu qaquguluunniit arnaq nammineerluni timini pillugu oqartussaassuseqarneranit arsaassanngilaa.

Taassuma kingunerisariaqassavaa, akerlianik siunneruinerit pinaveersaartitsinerillu annertusisariaqarigut. Suliaq taanna meeqqat atuarfiannili aallartittariaqarpoq, isumaqarama, kinguaassiuutit pillugit ilinniartitsineq aammalu pitsaasumik akisussaassusilimmillu angajoqqaajunerimik ilinniartitsineq ukkatarineqarnerusariaqartoq. Taakku ilinniartitseriaatsit inuusuttut ilinniarfeqarfiini nanginneqartariaqartassapput.

Isumagali malillugu tamanna naammanngilaq. Pinngitsoorata angajoqqaat naartunerup nalaani atassuteqarfigisariaqarpagut. Annertuumik tapersersuineq aqutissiuussinerlu angajoqqaanik ajornartorsiortunik, namminneerlutik meeqqaminnik paarsisinnaanissaat anguniarlugu. Aamma isumassarsiatsialaasinnaavoq naartusunik, meeqqaminnik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunik meeraqareersut, pingaartumik ukkatarinissaat. Tassani anguniarneqassaaq, angajoqqaat meerartaassamik kisiat paaqqutarinissannut, aammali meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut angerlartinnissaannut piginnaanngorsarnissaannut.

Ullumikkuminngaanniit iliuuseqarnerusariaqarpugut, piaartumillu iliuuseqartariaqarluta. Paartiit Naalakkersuisullu isumaat isumassarsiaallu tusassallugit qilanaaraara, qanoq ililluta angajoqqaajunerup pitsaaningortinnissaa qulakkeersinnaaneripput taamaaliornerullu ilaqutariinnik toqqissisimasunik malitseqarnissaa, meeqqaminnik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartussanik pisariaqartitsinngitsut.

Tamassi oqallilluarnissassinnik kissaappassi.

³ Bedre forebyggelse, færre anbringelser: Handlingsplan for det forebyggende arbejde i familier 2023-2030 – Udgivet af Naalakkersuisut november 2022